QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 3 ta' Mejju 2002

Numru 1

~itazzjoni 765/1995

Maria Agius f'isimha proprju u g]an-nom ta' wliedha minuri Graziella Agius, Elton Agius, Joanne Agius u Nicholas Agius; u, wara li kienu awtorizzati b'dikriet tal-15 ta' Mejju 1997, l-istess Graziella, Joanne u Nicholas Agius assumew l-atti tal-kaw\a f'isimhom wara li saru ma[[orenni

versus

Il-Kummissarju tal-Pulizija; id-Direttur tad-Dipartiment tax-Xog]lijiet Pubbli`i; il-Kontrollur tal-Portijiet; u l-Awtorità Marittima ta' Malta

F'din il-kaw\a l-armla u l-ulied ta' ra[el li miet b'disgrazzja qeg]din jitolbu l-]las ta' danni g]ax ig]idu li l-mewt ta' l-awtur tag]hom [rat bi]tija tal-konvenuti.

Id-disgrazzja [rat fid-29 ta' Jannar 1982 meta Carmelo Agius, awtur ta' l-atturi, li dak i\-\mien kellu]amsa u tletin (35) sena, baqa' nie\el fil-karrozza tieg]u g]al [ol-ba]ar minn rampa li hemm]dejn il-ka\in tar-regatta, Bormla. L-atturi qeg]din

ig]idu li dan [ara g]ax fir-rampa ma kien hemm ebda lqug] jew sinjal ie]or li juri l-perikolu. G]alhekk qeg]din ig]idu li l-konvenuti naqsu meta ma g]amlux ilqug] jew sinjal b]al dan. Issa l-atturi qeg]din jitolbu li l-qorti, wara li tg]id li l-konvenuti ja]tu talli miet l-awtur tag]hom, tikkundanna lill-konvenuti j]allsu d-danni li ji[u likwidati u tikkundannahom i]allsu wkoll l-ispejje\, fosthom dawk t'ittra uffi`jali tas-26 t'Awissu 1993, u l-img]ax mid-29 ta' Jannar 1982.

Il-konvenuta Awtorità Marittima ta' Malta ressqet l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-artt. 2153 u 2156 tal-Kodi`i ~ivili, u Kummissarju tal-Pulizija u Direttur tax-Xog]lijiet ukoll ressqu l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni bla ma semmew l-artikolu tal-li[i. B'sentenza mog]tija fis-7 ta' Novembru 1997[1], il-qorti, wara li qalet li ma setg]etx tqis l-e``ezzjoni tal-Kummissarju tal-Pulizija u tad-Direttur tax-Xog]lijiet u dik ta' l-Awtorità Marittima ta' Malta ta]t l-art. 2156 tal-Kodi`i ~ivili, `a]det l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2153.

L-Awtorità Marittima ta' Malta kienet ressqet ukoll dawn l-e``ezzjonijiet[2]:

1. it-talbiet ta' l-atturi huma infondati u g]andhom ji[u mi`]uda;
2. fl-1982, meta se]] l-in`ident, l-awtorità kienet g]adha lanqas ma [iet imwaqqfa, u g]alhekk ma hix kontradittur le[ittimu u g]andha tin]eles mill-]arsien tal-[udizzju; u
3. l-awtorità ma kinitx, u ma tistax titqies li kienet,]atja g]all-mewt ta' Carmelo Agius.

Il-konvenuti Kummissarju tal-Pulizija u Direttur tax-Xog]lijiet ressqu wkoll l-e``ezzjoni illi huma b'ebda mod ma ja]tu g]all-in`ident[3].

---

1 *Foll.* 31 *et seqq.*

2 *Fol.* 13.

3 *Fol.* 16.

Wara li ng]atat is-sentenza tas-7 ta' Novembru 1997 fuq l-e``ezzjonijiet ta' preskrizzjoni, il-konvenuti kollha ressqu e``ezzjoni o]ra ta' preskrizzjoni, din id-darba ta]t l-art. 2154(1) tal-Kodi`i ~ivili u l-artt. 225 u 688(*d*) tal-Kodi`i Kriminali[4]. B'rikors tas-16 ta' Jannar 1998[5] l-atturi talbu li n-nota bl-e``ezzjoni ulterjuri titne]]a mill-inkartament, i\da l-qorti b'dikriet tad-19 ta' Frar 1998[6] `a]det it-talba billi e``ezzjoni ta' preskrizzjoni tista' ting]ata f'kull waqt tal-kaw\a.

G]alhekk, qabel ma tid]ol fil-meritu tal-kaw\a, il-qorti sejra tqis l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2154(1) tal-Kodi`i ~ivili:

> 2154. (1) Dwar il-preskrizzjoni ta' l-azzjoni `ivili g]all-]las tal-]sarat ikka[unati b'reat, g]andhom jit]arsu r-regoli li hemm fil-Kodi`i Kriminali, g]all-preskrizzjoni ta' l-azzjoni kriminali.

Fis-sentenza tas-7 ta' Novembru 1997 din il-qorti kienet `a]det l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2153 (il-preskrizzjoni ta' l-azzjoni g]all-]las tal-]sarat mhux ikka[unati b'reat) g]ax kienet tal-fehma illi fil-ka\ tallum l-azzjoni hija g]all-]las tal-]sarat ikka[unati b'reat ta]t l-art. 225 tal-Kodi`i Kriminali:

> **225.** Kull min, b'nuqqas ta']sieb, bi traskura[ni, jew b'nuqqas ta']ila fl-arti jew professjoni tieg]u, jew b'nuqqas ta' t]aris ta' regolamenti, jikka[una l-mewt ta' xi]add, je]el, meta jinsab]ati, il-piena ta' pri[unerija g]al \mien mhux i\jed minn sentejn jew multa mhux i\jed minn elfejn lira.

G]alhekk l-azzjoni hija milquta bil-preskrizzjoni ta]t l-art. 2154(1) tal-Kodi`i ~ivili.

Il-preskrizzjoni ta' l-azzjoni kriminali ta]t l-art. 225 tal-Kodi`i Kriminali hija regolata fl-art. 688(*d*) ta' l-istess kodi`i:

> **688.** Bla]sara ta' fejn il-li[i tiddisponi xort'o]ra, l-azzjoni kriminali taqa' bi preskrizzjoni -

---

4 *Fol.* 35.

5 *Fol.* 37.

6 *Fol.* 37 *tergo* u *fol.* 42.

(*d*) bl-eg]luq ta']ames snin g]ad-delitti su[[etti g]all-piena ta' pri[unerija g]al \mien ta' anqas minn erba' snin u mhux anqas minn sena;

L-azzjoni `ivili tallum, g]alhekk, ukoll taqa' bil-preskrizzjoni ta']ames snin.

Fin-nota ta' osservazzjonijiet tag]hom tal-15 ta' Jannar 1997[7] l-atturi taw \ew[ra[unijiet g]ala huma jg]idu illi kien hemm sospensjoni tal-preskrizzjoni.

L-ewwel ra[uni hija mibnija fuq l-art. 692 tal-Kodi`i Kriminali:

> **692.** I\-\mien tal-preskrizzjoni g]ad-delitti ma jibdiex jimxi meta l-]ati ma jkunx mag]ruf.

Fil-ka\ tallum i\da ma jistax jing]ad illi l-]ati — bla]sara g]all-kwistjoni jekk hemmx]tija jew le — ma hux mag]ruf jew ma kienx jew ma setax ikun mag]ruf meta se]]et id-disgrazzja. Il-]ati seta' jkun biss min kellu d-dmir li jag]mel l-ilqug] jew sinjali ta' perikolu fir-rampa, u g]alhekk ikun naqas milli j]ares ir-regolamenti bi ksur ta' l-art. 225 tal-Kodi`i Kriminali. L-atturi identifikaw dawk li huma jg]idu li huma]atja fil-persuni tal-konvenuti, u dan setg]u jag]mluh mhux biss meta fet]u l-kaw\a i\da wkoll meta se]]et id-disgrazzja, g]ax ma sar mag]ruf xejn [did dwar l-identità ta' dawk il-persuni sakemm infet]et il-kaw\a.

G]alhekk ma hemmx il-kaw\a ta' sospensjoni ta]t l-art. 692 tal-kodi`i penali.

It-tieni ra[uni g]al sospensjoni mressqa mill-atturi hija illi l-preskrizzjoni ma timxix kontra l-minuri.

Huwa minnu illi l-art. 2124(1) tal-Kodi`i ~ivili jg]id illi l-preskrizzjoni ma timxix kontra l-minuri; madankollu, il-preskrizzjoni li fuqha qeg]din jistrie]u l-konvenuti hija dik ta]t l-art. 2154(1) tal-Kodi`i ~ivili, u dwar dik il-preskrizzjoni, fost o]rajn, l-art. 2159 tal-Kodi`i ~ivili jg]id hekk:

> **2159.** Dawn il-preskrizzjonijiet[8] jimxu kontra l-minuri u l-interdetti, bla]sara tal-jedd tag]hom ta' regress kontra t-tuturi jew kuraturi.

---

7 *Foll.* 23 *et seqq.*

Billi ma kien hemm xejn illi jwaqqaf il-preskrizzjoni milli timxi, u l-in`ident se]] fid-29 ta' Jannar 1982, il-preskrizzjoni ta' ]ames snin ta]t l-art. 2154(1) g]alqet fid-29 ta' Jannar 1987. L-ewwel att ta' interruzzjoni — l-ittra uffi`jali tas-26 t'Awissu 1993, imsemmija fi`-`itazzjoni — sar wara illi [à kienet g]alqet il-preskrizzjoni u g]alhekk l-e``ezzjoni g]andha tintlaqa'.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi tilqa' l-e``ezzjoni ta' preskrizzjoni ta]t l-art. 2154(1) tal-Kodi`i ~ivili mressqa mill-konvenuti, u ti`]ad it-talbiet ta' l-atturi.

L-ispejje\ [udizzjarji,]lief dawk li dwarhom [à hemm de`i\joni fis-sentenza tas-7 ta' Novembru 1997, g]andhom i]allsuhom l-atturi.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.

---

8 "Il-preskrizzjonijiet imsemmijin fl-artikoli 2147 sa l-2157"; ara art. 2158, Kod. ~iv.